RODOVÁ JMÉNA ZÁPADOPALEARKTICKÝCH RHOPALOCER
GATTUNGSNAMEN DER WESTPALÄARKTISCHEN RHOPALOCEREN

Zdeněk Weidenhoffer

Situace v nomenklatorice rodových jmen Rhopalocer se v posledních letech velmi rychle stabilizuje. Je to především zásluhou Francise Hemminga (1967), který shromáždil veškeré dostupné údaje o rodových jménech denních motýlů světa a podrobil jejich platnost kritickému hodnocení podle ustanovení Mezinárodních pravidel zoologické nomenklatury (1961). O obrovském rozsahu takovéto práce svědčí mimo jiné skutečnost, že zahrnuje bezmála 3.400 rodových jmen světových Rhopalocer a jak Hemming uvádí, všechna, až na dvě, prostudoval z původní literatury. Práce zahrnuje všechna jména publikovaná od roku 1758 do konce roku 1963; vydána byla v roce 1967.

Tento příspěvek shrnuje rodová jména všech druhů, které se vyskytují v západní části palearktické oblasti, tj. na území, které je zpracováno v Higginsově a Rileyově (1970) publikaci o evropských Rhopalocerách. Při uspořádání přehledu nebylo použito abecedního pořádku, ale jména byla rozdělena podle čeledí. Uvnitř čeledí jsou rody seřazeny podle typických druhů, při čemž pořadí druhů je stejné jako ve zmíněné Higginsově a Rileyově práci. Základem příspěvku je Hemmingova práce, upravená podle oprav a připomínek Cowana (1968,1970) a doplněná o jména nově publikovaná v posledních letech.

Z pochopitelných důvodů práce neřeší další konfliktní otázku, totiž zařazení jednotlivých druhů do rodů. Tento problém má v rámci platných rodových jmen každý autor právo zpracovat podle svého mínění. Svoboda taxonomických názorů má však i svůj rub, neboť jak je z dalšího patrné, nezadržitelně se blíží okamžik, kdy každý druh bude mít své vlastní platné rodové jméno. Demonstrovat to lze např. na čeledi Lycaenidae, která je ve zmíněné oblasti zastoupena 101 druhy a ty se rozpadají do 50 platných rodů!

Způsob použití přehledu vyplývá z jeho grafické úpravy. Platná jména, psaná velkým písmem, jsou doprovázena údajem o jejich typickém druhu. Na dalších řádcích, posunuta poněkud vpravo, jsou pak jejich synonyma, homonyma, emendace či nesprávná psaní se stručným zdůvodněním jejich neplatnosti. V několika případech i neplatná jména začínají ve stejné vzdálenosti od okraje jako jména platná, na rozlišení od nich jsou však uvedena malým písmem. Je tomu tak v těch případech, kdy zvolený typický druh nemá vlastní platné rodové jméno- příkladem může být druh epiphron Knoch, který je typickým druhem dokonce u dvou neplatných jmen Oreina Westw. a Simplicia Verity.

Při uvádění typických druhů jsem se vědomě dopustil určité nepřesnosti, neboť správně by mělo být uvedeno druhové jméno původně zvolené, i když je mladším synonymem jména dnes platného. Dal jsem v tomto pří-

padě přednost použití jmen nomenklatoricky platných, abych zbytečně neoživoval neplatná synonyma. Každý zájemce o původně stanovené jméno typického druhu je nalezne v citované Hemmingově práci.

Přehledu lze využít i ke kontrole správnosti psaní rodových a druhových jmen; k častým chybám dochází např. u jmen Plebejus, Iolana iolas, Cyclyrius atd. V této souvislosti bych chtěl upozornit na závažnou změnu v jednom z ustanovení Pravidel, ke které došlo v jejich druhém vydání z roku 1964 a která není zachycena v jejich českém vydání (1962). V článku 31 (" Jména druhů a poddruhů utvořená ze soudobých osobních jmen ") se praví: "Je-li jméno druhu nebo poddruhu podstatným jménem utvořeným ze soudobého osobního jména, musí končit na -i, jde-li o osobní jméno muže ... atd.". Toto, původně "Závazné ustanovení" bylo změněno v druhém vydání na pouhé "Doporučení". Dále, ustanovení čl. 31a o automatické opravě takovýchto jmen bylo v nové úpravě úplně zrušeno. V praxi to znamená, že např. dnes běžně užívaná úprava "cerisyi" je neplatná a naopak platným zůstává původní Godartovo "cerisy".

Aby další text nenabyl příliš na rozsahu, použil jsem k zdůvodnění platnosti jednotlivých jmen těchto zkratek:

Komise: Mezinárodní komise pro zoologickou nomenklaturu

Pravidla: Mezinárodní pravidla zoologické nomenklatury, přijatá XV. mezinárodním zoologickým kongresem v Londýně v červenci 1958

MOS: mladší objektivní synonymum (podle čl. 61 Pravidel: "Jsou-li dva taxony založeny na témže typu, jejich jména jsou objektivními synonymy")

SSS: starší subjektivní synonymum (podle čl. 61 Pravidel: "Jsou-li dva taxony spojeny na základě subjektivního názoru v jedinou taxonomickou jednotku, jejich jména jsou subjektivními synonymy")

MH: mladší homonymum

NE: neoprávněná emendace

NPP: nesprávné pozdější psaní

TD: typický druh

LPJ: Listina platných jmen

SZJ: Seznam zavržených jmen

Tentamen: Hübnerova práce "Tentamen" byla rozhodnutím Komise odmítnuta pro nomenklatorické účely. Z toho důvodu všechna jména z této publikace jsou neplatná bez ohledu na jejich případnou prioritu

PAPILIO Linnaeus,1758 TD: machaon Linnaeus,1758
ACHIVUS Kirby,1896 MOS
AERNAUTA Berge,1842 MOS
AMARYSSUS Dalman,1816 MOS
PRINCEPS Hübner,(1806) Tentamen, navíc MOS

IPHICLIDES Hübner,(1819) TD: podalirius Linnaeus,1758
PODALIRIUS Swainson,(1833) MOS

PTEROURUS Scopoli,1777 TD: troilus Linnaeus,1758
Do tohoto rodu je některými autory zařazován druh alexanor Esp.

PARNALIUS Rafinesque,1815 TD: polyxena (Denis & Schiffermüller), 1775

C.F.Cowan (1970) ve svých opravách a doplňcích Hemmingovy práce upozorňuje na jméno Parnalius, které zavedl Rafinesque v r.1815 náhradou za neplatné Thais F.Jméno je podle všech nomenklatorických zásad platné a je tedy starším objektivním synonymem zatím obecně uznávaného Zerynthia Ochs. Parnalius dokonce ani nemůže být považováno za nomen oblitum (jméno zapomenuté), neboť bylo citováno např. v r.1929 a 1940.

ZERYNTHIA Ochsenheimer,1816 MOS

EUGRAPHIS Billberg,1820 MOS

THAIS Fabricius,1807 MH k Thais (Röding),1798

ZERINTHIA Sodovskii,1837 NE

ALLANCASTRIA Bryk,1934 TD: cerisy Godart,1822

Jméno Allancastria se poprvé objevilo v Brykově práci již v roce 1932, nemůže však být k tomuto datu platné, neboť nesplňuje požadavky článku 13 Pravidel - autor nevymezil znaky odlišující nový taxon od jiných a nestanovil typický druh.

ARCHON Hübner,1822 TD: apollinus Herbst,1798

DORITIS Fabricius,1807 Zde je nutno upozornit, že jméno Doritis bylo po mnoho let chybně užíváno tak, jako by jeho typickým druhem byl apollinus (ve skutečnosti je jím apollo L.). Vzniklo to patrně tím, že Hübner v roce 1819 neoprávněně použil jména Doritis pro Papilio thia Hübner (1805-1806) (thia Hb. je MSS pro apollinus H.), což bylo nekriticky převzato řadou autorů a došlo až tak daleko, že v roce 1872 Crotch zvolil Papilio apollinus Herbst jako typický druh pro Doritis.

DORARCHON Rothschild,1918 MOS

PARNASSIUS Latreille,1804 TD: apollo Linnaeus,1758

DORITIS Fabricius,1807 MOS

PARNASSIS Hübner,(1819) Jeden z případů, kdy skutečnost, že Hübner ve své práci neuvedl autory jmen,která používal a ani neuvedl, která jména jsou nová, jím zavedená, vedla k určité nedůvěře v jeho práci. Takto nelze rozhodnout, zda se jedná o jméno nové nebo o emendaci. V tomto případě to však není rozhodující, neboť jde o MOS k Parnassius Latreille.

THERIUS Billberg,1820 MOS

APORIA Hübner,(1819) TD: crataegi Linnaeus,1758

ASCIA Scopoli,1777 Hampson v roce 1918 stanovil crataegi za typický druh tohoto rodu, neboť vycházel z toho, že bylo prvým jménem citovaným Scopolim po jménu Ascia. Toto tzv. "pravidlo prvního druhu" si však Hampson špatně

vyložil, v Pravidlech nikdy nebylo uváděno jako Závazné ustanovení, nýbrž jen jako Doporučení. Pro rod Ascia tedy má přednost typický druh monuste, stanovený Scudderem 1872.

LEUCONEA Donzel,1837 MOS

PIERIS Schrank,1801 TD: brassicae Linnaeus,1758

ANDROPODUM Hübner,1822 MOS

DANAUS Oken, 1815 Jméno neplatné hned ze tří důvodů: jednak publikace ve které se objevilo (Lehrbuch d.Naturgeschichte) byla rozhodnutím Komise odmítnuta pro nomenklatorické účely, jednak je MH k Danaus Kluk,1802 a konečně MOS k Pieris Schrank.

GANORIS Dalman,1816 MOS

MANCIPIUM Hübner,(1806) Tentamen

PIERIS Hübner,(1819) MH

TACHYPTERA Berge, 1842 MOS

ARTOGEIA Verity,1947 TD: napi Linnaeus,1758

PONTIA Fabricius,1807 TD: daplidice Linnaeus,1758

LEUCOCHLOE Röber,(1907) MOS

MANCIPIUM Hübner,(1807) Vzhledem k tomu, že jak Mancipium Hb. tak Pontia F. byly publikovány ve stejném roce a není možno blíže upřesnit datum publikace, jsou obě jména vzájemně ve vztahu SS. Definitivní řešení přineslo až rozhodnutí Komise z r.1954, jímž byla dána přednost jménu Pontia F.

PONTIEUCHLOIA Verity,1929 TD: chloridice Hübner,(1808-1813)

SYNCHLOE Hübner,1818 TD: callidice Hübner,(1799-1800)

PARAPIERIS de Niceville,1897 MOS

COLOTIS Hübner,(1819) TD: amata Fabricius 1775

Do tohoto rodu je z evropských Rhopalocer zařazován C.evagore nouna.

EUCHLOE Hübner,(1819) TD: ausonia var.esperi Kirby,1871

PHYLLOCHARIS Schatz,(1886) TD: tagis Hübner, (1803-1804)

Neobvyklá situace. Jméno je neplatné, neboť je MH k Phyllocharis Dalman,1824. Od doby Schatze se však nenašel nikdo, kdo by nahradil jméno Phyllocharis jiným, a tak druh tagis je řazen i nadále do rodu Euchloe Hb.

ELPHINSTONIA Klots,1930 TD: charlonia Donzel,1842

ANTHOCHARIS Boisduval,Rambur & Graslin,(1833) TD: cardamines Linnaeus,1758

ANTHOCARIS Hemming,1934 NPP

ZEGRIS Boisduval,(1836) TD: eupheme Esper,(1805)

ZEGRIS Rambur,(1837) Zajímavá situace, neboť skutečným původcem jména Zegris je Rambur. Svůj úmysl publikovat toto jméno sdělil písemně Boisduvalovi, který je ještě stačil zařadit do své připravované práce. Ta však vyšla o několik mě-

síců dříve než Ramburova a priorita tedy musí být přiznána Boisduvalovi.

CATOPSILIA Hübner,(1819) TD: crocale Cramer,(1775)
Do tohoto rodu je ze západopalearktických Rhopalocer zařazován druh florella z Kanárských ostrovů.

ERIOCOLIAS Watson,1895 TD: edusa Fabricius,1787
Jako typický druh byl vybrán Watsonem Papilio edusa F., který je však považován za mladší synonymum k Papilio croceus Geoffroy,1785. Upozorňuji na tuto synonymiku proto, že stále se ještě objevují snahy o prokázání nezávislosti obou taxonů.

COLIAS Fabricius,1807 TD: hyale Linnaeus,1758
COLIAS Hübner,(1819) Jeden z mnoha případů, kdy Hübner dal vlastní obsah jménu již dříve publikovanému jiným autorem. Neplatné jako MOS.
COLIASTES Hemming, 1931 MOS
EURYMUS Horsfield,(1829) Jednak MOS, jednak MH jména Eurymus Rafinesque, 1815

GONEPTERYX (Leach),(1815) TD: rhamni Linnaeus,1758
EARINA Speyer,1839 MOS
GONIAPTERYX Westwood,1840 NE
GONIOPTERYX Wallengren,1853 NE
GONIOPTERYX Burmeister,1878 NE
GONRPTERA Billberg,1820 NE
GONOPTERYX Schatz,(1886) NE
RHODOCERA Boisduval a Leconte,(1830) MOS

ISOGONEPTERYX Nekrutenko,1968 TD: cleopatra Linnaeus,1767

LEPTIDEA Billberg,1820 TD: sinapis Linnaeus,1758
LEPTIDIA Scudder,1875 NPP
LEPTORIA Stephens,1835 MOS
LEPTOSIA Hübner,1818 Jména Leptosia použil Hübner dvakrát k popisu dvou různých rodů, při čemž sinapis L. je typickým druhem u mladší práce a je tedy neplatné jako MH.
LEUCOPHASIA Stephens,1827 MOS

DANAUS Kluk,1802 TD: plexippus Linnaeus,1758
DANAIDA Latreille,1804 MOS
DANAIS Latreille,1807 MOS
DANAUS Latreille,1809 MH
FESTIVUS Crotch,1872 MOS
LIMNAS Hübner,(1806) jednak MOS, jednak Tentamen

PANLYMNAS Bryk,1937 TD: chrysippus Linnaeus,1758
LIMNAS Hübner,(1806) Tentamen

LIBYTHEA Fabricius,1807 TD: celtis Laicharting,(1782)
CHILEA Billberg,1820 MOS
HECAERGE Ochsenheimer,1816 MOS

HYPATUS Hübner,1822 MOS
LYBATHEA Edwards,1874 NPP
CHARAXES Ochsenheimer,1816 TD: jasius Linnaeus,1767
JASIA Swainson,1832 MOS
PAPHIA Fabricius,1807 MH k Paphia (Röding),1798 a k Paphia Lamarck,1799
APATURA Fabricius,1807 TD: iris Linnaeus, 1758
AEOLA Billberg,1820 MOS
APATURA (Illiger),19.XII.1807 Rozhodnutím komise z r. 1954 na základě zákona priority a zákona homonymie bylo zařazeno do SZJ.
POTAMIS Hübner,(1806) Tentamen
LIMENITIS Fabricius,1807 TD: populi Linnaeus,1758
LIMONETES Billberg,1820 NPP
LIMONITIS Dalman,1816 NPP
NAJAS Hübner,(1806) Tentamen
NYMPHA Krause,(1939) MOS a navíc MH k Nympha Fitzinger,1826
NYMPHALUS Boitard,1828 MOS
LADOGA Moore,(1898) TD: camilla Linnaeus,1764
NEPTIS Fabricius,1807 TD: hylas Linnaeus,1758
do tohoto rodu je zařazován i evropský sappho Pallas,1771 (syn. aceris Esper,1783)
PHILONOMA Billberg,1820 MOS
PARANEPTIS Moore,(1898) TD: rivularis Scopoli,1763 (syn. lucilla (Denis & Schiffermüller),1775)
EUVANESSA Scudder,1889 TD: antiopa Linnaeus,1758
SCUDDERIA Grote,1873 MH k Scudderia Stäl,1873
NYMPHALIS Kluk,1802 TD: polychloros Linnaeus,1758
EUGONIA Hübner,(1819) Až do roku 1934 bylo přehlédnuto, že Grote v r.1873 stanovil jako typický druh pro rod Eugonia Papilio angelica Stoll (což je mladším synonymem pro c-aureum L.) a za typický druh byl považován Scudderem v r.1875 stanovený Papilio polychloros L.
INACHIS Hübner,(1819) TD: io Linnaeus,1758
HAMADRYAS Hübner,(1806) Tentamen
VANESSA Fabricius,1807 TD: atalanta Linnaeus,1758
AMMIRALIS Rennie,1832 MOS
CYNTHIA Fabricius,1807 Rozhodnutím Komise má jméno Vanessa F. přednost před Cynthia F.
NYMPHALIS Latreille,1804 MH k Nymphalis Kluk,1802
PHANESSA Sodovskii,(1837) MOS
PYRAMEIS Hübner,(1819) MOS
CYNTHIA Fabricius,1807 TD: cardui Linnaeus,1758
Pro autory, kteří považují oba taxony tj. cardui L. a atalanta L. za kongenerické, platí rozhodnutí Komise,

podle něhož má Vanessa F. přednost před Cynthia F.

NEOPYRAMEIS Scudder,1889 MOS

AGLAIS Dalman,1816 TD: urticae Linnaeus,1758

ICHNUSA Reuss,1939 TD: ichnusa Hübner,(1823-1824)

COMMA Rennie,1832 TD: c-album Linnaeus,1758

POLYGONIA Hübner,(1819) TD: c-aureum Linnaeus,1758

Do tohoto rodu je zařazována i jihoevropská egea Cramer.

EUGONIA Hübner,(1819) Jména Polygonia Hb. a Eugonia Hb. byla publikována ve stejném díle a dokonce na stejné stránce a obě pro jeden druh c-aureum L. Teprve Hemming v r.1934 vybral na základě dřívějšího otištění (je v textu o několik řádek výše) jako starší jméno Polygonia Hb. a od té doby Eugonia Hb. je jeho MOS.

ARASCHNIA Hübner,(1819) TD: levana Linnaeus,1758

PANDORIANA Warren,1942 TD: pandora (Denis & Schiffermüller),1775

ARGYNNIS Fabricius,1807 TD: paphia Linnaeus,1758

DRYAS Hübner,(1806) Tentamen

MESODRYAS Reuss,1927 MOS

ARGYRONOME Hübner,(1819) TD: laodice Pallas,1771

EUDAPHNE Reuss,1922 MOS

MESOACIDALIA Reuss,1926 TD: aglaja Linnaeus,1758

FABRICIANA Reuss,1920 TD: niobe Linnaeus,1758

ISSORIA Hübner,(1819) TD: lathonia Linnaeus,1758

RATHORA Moore,(1900) MOS

BRENTHIS Hübner,(1819) TD: hecate (Denis & Schiffermüller),1775

BOLORIA Moore,(1900) TD: pales (Denis & Schiffermüller),1775

PROCLOSSIANA Reuss,1926 TD: eunomia Esper,(1799)

CLOSSIANA Reuss,1920 TD: selene (Denis & Schiffermüller),1775

Zde stojí za zmínku, že jméno Clossiana vždy ve spojení se selene publikoval Reuss jako nové ještě nejméně třikrát! (2x v roce 1921 a jednou v r.1922).

MELITAEA Fabricius,1807 TD: cinxia Linnaeus,1758

MELINAEA Sodovskii,1837 MOS

SCHOENIS Hübner,(1819) MOS

CINCLIDIA Hübner,(1819) TD: phoebe (Denis & Schiffermüller),1775

DIDYMAEFORMIS Verity,1950 TD: didyma Esper,(1777)

MELLICTA Billberg,1820 TD: athalia Rottemburg,1775

ATHALIAEFORMIA Verity,1950 Toto jméno bylo autorem publikováno bez stanovení typického rodu a protože k publikaci došlo už po roce 1930, je neplatným automaticky. Higgins 1955 na základě Veritiho označení, že jméno příslušší "athalia gruppo" vybral jako TD athalia Rott., čímž se jméno stalo také MOS.

EUPHYDRYAS Scudder,1872 TD: phaeton Drury,(1773) (neoarktický druh) Do tohoto rodu jsou zařazovány i palearktické druhy maturna, aurinia atd.

LEMONIAS Hübner,(1806) Tentamen

MELANARGIA Meigen,1828 TD: galathea Linnaeus,1758

AGAPETES Billberg,1820 Ačkoliv jméno Agapetes je SOS jména Melanargia, zůstalo po dlouhá léta nepovšimnuto. Vzhledem k tomu, že bylo prospěšnější uchovat kontinuitu jména Melanargia, rozhodla Komise v r.1956 odmítnout používání jména Agapetes (bylo dáno na SZJ) a současně dát na LPJ jméno Melanargia.

ARGEFORMIA Verity,1953 TD: arge Sulzer,1776

HIPPARCHIA Fabricius,1807 TD: fagi Scopoli,1763

MELANIA Sodovskii,1837 MOS a JH jmen Melania Lamarck, 1799 a Melania Perry,1811

NYTHA Billberg,1820 MOS

NEOHIPPARCHIA de Lesse,1951 TD: statilinus Hufnagel,1766

PSEUDOTERGUMIA Agenjo,1947 TD: fidia Linnaeus,1767

EUMENIS Hübner,(1819) TD: autonoe Esper,(1784)
Do tohoto rodu je některými autory zařazován z evropských např. semele L.

CHAZARA Moore,(1893) TD: briseis Linnaeus,1764

PHILARETA Moore,(1893) Pro rod Philareta byl Moorem jako TD vybrán Satyrus hanifa H.-Sch. Taxon hanifa je považován pouze za formu taxonu briseis. Vzhledem k tomu, že jména Chazara a Philareta se poprvé objevila ve stejné práci, Hemming v roce 1964 právem prvního revisora na základě širokého užívání jména Chazara stanovil přednost jménu Chazara. Od té doby je Philareta MOS.

PSEUDOCHAZARA de Lesse,1951 TD: pelopea Klug,1832
Do tohoto rodu jsou z evropských druhů zařazovány např. geyeri H.-Sch., anthelea Hbn., hippolyte Esp. atd.

OENEIS Hübner,(1819) TD: norna Thunberg,1791

CHIONOBAS Boisduval,(1833) TD: glacialis Moll,1785
(= aello Hübner,(1803-1804))

SATYRUS Latreille,1810 TD: actaea Esper,(1780)
Pro stanovení TD tohoto rodu muselo být použito rozhodnutí Komise, aby byla zachována kontinuita jména Satyrus pro "velké, temné okáče".

MINOIS Hübner,(1819) TD: dryas Scopoli,1763

BERBERIA de Lesse,1951 TD: abdelkader Pierret,1837

BRINTESIA Fruhstorfer,(1911) TD: circe Fabricius,1775

OREAS Hübner,(1806) Tentamen

OREAS Oken,1815 Neplatné; podobně jako Hübnerův Tentamen i Okenův Lehrbuch d.Naturgeschichte, protože nesplňoval základní nomenklatorické principy, byl rozhodnutím Komise odmítnut pro nomenklatorické účely.

ARETHUSANA de Lesse,1951 TD: arethusa Denis & Schiffermüller,1775

EREBIA Dalman,1816 TD: ligea Linnaeus,1758

EPIGEA Hübner,(1819) MOS

Oreina Westwood,1841 TD: epiphron Knoch,1783

MH k Oreina Chevrolet,1835

Simplicia Verity,1953 TD: epiphron Knoch,1783

MH k Simplicia Guenée,1854

TRIARIA Verity,1953 TD: triarius Prunner,1798

MEDUSIA Verity,1953 TD: medusa (Denis & Schiffermüller),1775

GORGO Hübner,(1819) TD: alberganus Prunner,1798

PHORCIS Hübner,(1819) TD: epistygne Hübner,(1819)

SYNGEA Hübner,(1819) TD: pronoe Esper,(1780)

MARICA Hübner,(1819) TD: meolans Prunner,1798

MANIOLA Schrank,1801 TD: jurtina Linnaeus,1758

EPINEPHELE Hübner,(1819) TD: janira Linnaeus,1758

Otázka priority jmen jurtina L. a janira L. je jedním z nejsložitějších nomenklatorických problémů. Jeho historie začíná rokem 1758, kdy Linné popsal druhy Papilio jurtina podle samice ze Severní Afriky a Papilio janira podle samce ze Střední Evropy, aniž si byl vědom, že se jedná o jediný taxon. Tento omyl byl brzy rozeznán a až do 2.poloviny 19.století bylo běžně užíváno jméno janira L. V roce 1871 však Kirby označil jméno janira L. za mladší synonymum k jurtina L. (skutečně, bylo vytištěno o několik řádek později než jurtina), a dík velké popularitě, kterou jeho práce doznala, se od té doby stalo běžným používat jména jurtina L. Taková byla situace do roku 1905, kdy byla vydána prvá mezinárodní nomenklatorická pravidla, která stanovila přednost jménu, vybranému prvým revisorem. A tím byl v roce 1787 Fabricius, který dal přednost jménu janira L.! Aby nedošlo k dalšímu přerušení kontinuity jména jurtina L., bylo nakonec rozhodnuto použít rozhodnutí Komise. A ta v roce 1958 s konečnou platností rozhodla, že přednost na základě řádkové priority má jméno jurtina. To ovšem neznamená, že janira se stalo mladším synonymem jména jurtina! Je jím jen v tom případě, považujeme-li oba taxony za totožné, lišící se nejvýše v subspecifické úrovni. Z tohoto závěru vyplývá i použitelnost jmen Maniola a Epinephele. Jeli janira konspecifický k jurtina, je Epinephele mladším

synonymem ke jménu Maniola. Jinými slovy, v každé práci, která uvádí Maniola jurtina jako evropský druh, je jméno Epinephele k označení jiného rodu použito nesprávně.

HYPONEPHELE Muschamp,1915 TD: lycaon Rottemburg,1775

APHANTOPUS Wallengren,1853 TD: hyperanthus Linnaeus,1758

PYRONIA Hübner,(1819) TD: tithonus Linnaeus,1771

IDATA de Lesse,1952 TD: cecilia Vallentin,1894

PASIPHANA de Lesse,1952 TD: bathseba Fabricius,1793

CHORTOBIUS (Dunning & Pickard),1858 TD: pamphilus Linnaeus,1758

CHORTOBIUS Doubleday,1859 MH

SICCA Verity,1953 TD: dorus Esper,(1782)

COENONYMPHA Hübner,(1819) TD: oedippus Fabricius,1787

PARARGE Hübner,(1819) TD: aegeria Linnaeus,1758

DIRA Hübner,(1819) TD: clytus Linnaeus,1764

Do tohoto rodu jsou zařazovány např. druhy megera L., maera L., petropolitana F.

LASIOMMATA Westwood,1841 TD: megera Linnaeus,1767

AMECERA Butler,1867 MOS

Polyargia Verity,1957 TD: achine Scopoli,1763

Jméno je neplatné, neboť nesplňuje čl.13a Pravidel, neboť nebylo doprovázeno údajem, jehož účelem je podat znaky, odlišující taxon od jiných. Verity sám je nepovažoval za nové, ale za jméno, které již publikoval v r. 1953. Toto jméno však v žádné z jeho publikací z let 1953-57 nebylo nalezeno.

LOPINGA Moore,(1893) TD: deidamia Eversmann,1851

do tohoto rodu je řazen např. achine Scop.

KIRINIA Moore,(1893) TD: epimenides Ménétriés,1859

Do tohoto rodu bývá zařazován balkánský druh roxelana Cramer.

HAMEARIS Hübner,(1819) TD: lucina Linnaeus,1758

NEMEOBIUS Stephens,1827 MOS

CIGARITIS Donzel,1847 TD: zohra Donzel,1847

ZERYTHIS Lucas,1849 TD: siphax,1849

Na tomto jméně je možno demonstrovat další z ustanovení Pravidel. Jméno Zerythis použil před Lucasem již v roce 1840 Blanchard. Nelze ho však přesto prohlásit neplatným, jako mladší homonymum, neboť Blanchardovo Zerythis vzniklo nesprávným pozdějším psaním jména Zeritis Boisduval,(1836) a jako takové postrádá nomenklatorický status a tedy nemůže zneplatnit nějaké pozdější jméno. Na závadu jeho platnosti není ani skutečnost, že všichni autoři (s výjimkou Lucase, který možná ani Donzelův taxon neznal) považují siphax Luc. za jasně kongenerický se zohra Donzel.

THECLA Fabricius,1807 TD: betulae Linnaeus, 1758
AUROTIS Dalman,1816 MOS
RURALIS Tutt,(1906) MOS
ZEPHYRUS Dalman,1816 MOS
QUERCUSIA Verity,1943 TD: quercus Linnaeus,1758
LAESOPIS Rambur,1858 TD: roboris Esper,(1793)
AUROTIS Kirby,1862 jednak MH k Aurotis Dalman, 1816, jednak MOS
NORDMANNIA Tutt,(1907) TD: myrtale Klug,1834
Do tohoto rodu jsou z uvedené oblasti zahrnovány např. acaciae Fabr., ilicis Esp., esculi Hb.
STRYMONIDIA Tutt,(1908) TD: thalia Leech,(1839)
Zde stojí za zmínku, že toto jméno je v posledních letech používáno pro ty druhy palearktických ostruháčků, které byly dřívějšími autory zařazovány do rodu Strymon Hb. Rodové jméno Strymon Hb., 1818 je stále platné, ale vzhledem k TD, jímž je severoamerický melinus Hb., jsou do něj řazeny nearktické druhy.
TUTTIOLA Strand,1910 TD: spini (Denis & Schiffermüller),1775
KLUGIA Tutt,(1907) MH k Klugia Robineau-Desvoidy,1863
CHATTENDENIA Tutt, 1908 TD: w-album Knoch,1782
EDWARDSIA Tutt,(1907) MH k Edwardsia Costa, 1838 a Edwardsia Quatrefages,1841
CALLOPHRYS Billberg,1820 TD: rubi Linnaeus,1758
LYCUS Hübner,(1819) MH k Lycus Fabricius,1787
LICUS Hübner,(1823) MOS
TOMARES Rambur,1840 TD: ballus Fabricius,1787
Tento rod byl dříve znám pod jménem Thestor Hb. což bylo důsledkem neplatně zvoleného typického druhu. Rod Thestor Hb. je omezen na ethiopskou oblast.
HELLEIA Verity,1943 TD: helle (Denis & Schiffermüller),1775
LYCAENA Fabricius,1807 TD: phlaeas Linnaeus,1761
LYCIA Sodovskii,1837 MOS, MH k Lycia Hübner,(1825)
MIGONITIS Sodovskii,1837 MOS, MH k Migonitis Hübner,1816 a Migonitis Rafinesque,1815
RUMICIA Tutt,1906 MOS
Disparia Verity,1943 TD: dispar (Haworth),1802
neplatné, MH k Disparia Nagano,1916
HEODES Dalman,1816 TD: virgaureae Linnaeus,1758
CHRYSOPTERA Zincken,1817 MOS
LOWEIA Tutt,(1906) TD: tityrus Poda,1761
PALAEOLOWEIA Verity,1934 MOS
Jméno bylo zavedeno Veritym jako náhrada za Loweia Tutt, které bylo považováno za MH k Löwia (nebo podle Pravidel

Loewia) Lichtenstein,1886. Přijetím Pravidel se zakotveným ustanovením o "Rozdílu jediného písmene" (čl.56a) se stala obě jména (Loweia a Loewia) platnými a tím i Palaeoloweia MOS.

THERSAMONIA Verity,1919 TD: thersamon Esper,(1784)

PALAEOCHRYSOPHANUS Verity,1943 TD: hippothoe Linnaeus,1761

Toto jméno bylo prvně publikováno Veritym již v roce 1934, ale protože nesplňovalo ustanovení Pravidel (publikováno po r.1930 a nebylo doprovázeno údajem, jehož účelem je podat znaky odlišující taxon od jiných), bylo neplatné až do r.1943, kdy výše uvedené ustanovení bylo splněno.

Na tomto místě musí být učiněna zmínka o často v minulosti užívaném jménu CHRYSOPHANUS Hübner,1818, které má dost nešťastnou historii. Jméno bylo Hübnerem v krátké době po sobě dvakrát publikováno, pokaždé však s jiným významem. První, kdo vybral TD pro toto jméno, byl Scudder (v r. 1875 hippothoe L.), naneštěstí však, jak bylo později zjištěno, pro mladší z obou jmen. Dalším, kdo se tímto jménem zabýval, byl v r.1922 Riley, který jako TD vybral zástupce úplně jiné podčeledi (Strymoninae) C.mopsus Hb. Vznikla nepřehledná situace, kdy se jednak pokračovalo (i když nesprávně) v používání jména Chrysophanus pro ohniváčky, jednak nově (a platně) pro ostruháčky. Problém byl proto předložen Komisi k řešení a ta rozhodla (publ. 1959) zařadit Chrysophanus Hb. do Seznamu zavržených jmen.

LAMPIDES Hübner,(1819) TD: boeticus Linnaeus,1767

Také toto jméno má pohnutou historii. Dlouho se soudilo, že prvým, kdo vybral TD pro Hübnerovo Lampides byl Kirby (TD: boeticus L.). V roce 1933 se však přišlo na to, že již 1875 stanovil Scudder jako TD zethus Hb. Tím vyvstala potřeba nového rodového jména pro boeticus, což udělal Hemming svým Lampidella, když ovšem přehlédl Toxopeusovo Cosmolyce. Naštěstí v r.1937 se přišlo na to, že skutečně prvním, kdo stanovil TD pro Lampides byl již v r.1873 Grote (TD: boeticus L.), takže nepřehledná situace se tím rozřešila.

COSMOLYCE Toxopeus,1927 MOS

LAMPIDELLA Hemming,1933 MOS

SYNTARUCUS Butler,(1901) TD: pirithous Linnaeus,1767

LANGIA Tutt,(1906) MOS, MH k Langia Moore,1872

RAYWARDIA Tutt,(1908) MOS

CYCLYRIUS Butler,(1897) TD: webbianus Brullé,(1840)

TARUCUS Moore,(1881) TD: theophrastus Fabricius,1793
AZANUS Moore,(1881) TD: ubaldus Stoll,(1782)
Do tohoto rodu je zařazován severoafrický jesous Guérin.
ZIZEERIA Chapman,1910 TD: karsandra Moore,1865
EVERES Hübner,(1819) TD: argiades Pallas,1771
UNUNCULA van Eecke, 1915 MOS
CUPIDO Schrank, 1801 TD: minimus Fuessly,1775
ZIZERA Moore,(1881) MOS
CELASTRINA Tutt,1906 TD: argiolus Linnaeus,1758
GLAUCOPSYCHE Scudder,1872 TD: lygdamus Doubleday,1841
Do tohoto rodu je zařazován z uvedené oblasti alexis Poda a melampus Boisduval.
APELLES Hemming,1931 TD: melanops Boisduval,(1828)
TURANANA Bethune-Baker,1916 TD: cytis Christoph,1877
Do tohoto rodu je řazen druh panagea H.-Sch.
TURANIA Bethune-Baker,1914 MH k Turania Ragonet,1890
MACULINEA van Eecke,1915 TD: alcon (Denis & Schiffermüller),1775
ARGUS Boisduval,(1832) MH k Argus Bohadsch,1761
IOLANA Bethune-Baker,1914 TD: iolas Ochsenheimer,1816
PSEUDOPHILOTES Beuret,1958 TD: baton Bergstrasser,(1779)
Zde je zapotřebí se zmínit o u nás běžně užívaném jménu PHILOTES Scudder,1876. Tento rod, jehož TD je severoamerický sonorensis Felder, je v posledních letech považován za výlučně nearktický, palearktické druhy patří do rodu Pseudophilotes.
SCOLITANTIDES Hübner,(1819) TD: orion Pallas,1775
FREYERIA Courvoisier,1920 TD: trochylus Freyer,1845
PLEBEJIDES Sauter,1968 TD: pylaon Fischer,1832
PLEBEJUS Kluk,1802 TD: argus Linnaeus,1758
LYCOENA Nicholl, 1901 MOS
PLEBEIUS Kirby,1871 MOS
RUSTICUS Hübner,1806 Tentamen a současně MOS
LYCAEIDES Hübner,(1819) TD: argyrognomon Bergstrasser,(1779)
Jak Hemming říká, historie tohoto jména je snad nejsložitější ze všech rodových jmen. Ke zkomplikování jeho platnosti došlo častou vzájemnou záměnou taxonů argus - argyrognomon - idas různými autory. Konečné řešení je zakotveno v rozhodnutí Komise (publ.1954), jímž jméno Lycaeides Hb. s TD argyrognomon Brgstr. bylo zařazeno na Listinu platných jmen.
VACCINIINA Tutt,(1909) TD: optilete Knoch,1781
KRETANIA Beuret,1959 TD: psylorita Freyer,1845
EUMEDONIA Forster,1938 TD: eumedon Esper,(1780)
ARICIA R.L.,1817 TD: agestis (Denis & Schiffermüller),1775
GYNOMORPHIA Verity,1929 MOS

PSEUDOARICIA Beuret,1959 TD: nicias Meigen,1929
ULTRAARICIA Beuret,1959 TD: anteros Freyer,1839
ALBULINA Tutt,1909 TD: orbitulus Prunner,1798
AGRIADES Hübner,(1819) TD: glandon Prunner,1798
V minulosti došlo záměnou taxonů orbitulus Pr. a glandon Pr. a jejich synonym pheretes Hb., atys Hb. a homonym orbitulus Esp., pheretes Hfsg. k nesprávnému stanovení TD rodů Agriades a Albulina. K vyjasnění situace bylo použito rozhodnutí Komise.
LATIORINA Tutt,(1909) MOS
CYANIRIS Dalman,1816 TD: semiargus Rottemburg,1775
NOMIADES Hübner,(1819) MOS
AGRODIAETUS Hübner,1822 TD: damon (Denis & Schiffermüller),1775
HIRSUTINA Tutt,(1909) MOS
PLEBICULA Higgins,1969 TD: dorylas (Denis & Schiffermüller),1775
MELEAGERIA Sagarra,1925 TD: daphnis (Denis & Schiffermüller),1775
LYSANDRA Hemming,1933 TD: coridon Poda,1761
ARGUS Scopoli,1763 MH k Argus Bohadsch,1761
URANOPS Hemming,1928 MH k Uranops Fitzinger,1843
POLYOMMATUS Latreille,1804 TD: icarus Rottemburg,1775
PYRGUS Hübner,(1819) TD: malvae Linnaeus,1758
Zde je zapotřebí upozornit na skutečnost, že Westwood, když v roce 1841 vybral TD pro tento rod, zvolil taxon Papilio alveolus Hübner,(1800-03). Tento taxon je subjektivně pokládán za totožný s dříve popsaným Papilio malvae L. V případě, že by se prokázalo, že oba taxony totožné nejsou, byl by TD rodu Pyrgus druh alveolus a malvae by byl TD rodu Syrichtus Boisd.
HEMITELEOMORPHA Warren,1926 MOS
SYRICHTUS Boisduval,(1834) MOS
URBANUS Hübner,(1806) Tentamen
ATELEOMORPHA Warren,1926 TD: onopordi Rambur,(1840)
SCELOTRIX Rambur,1858 TD: fritillarius Poda,1761
TELEOMORPHA Warren,1926 MOS
Powellia Tutt,(1906) TD: sertorius Hoffmansegg,1804
jméno neplatné, neboť je MH k Powellia Maskell,1879
PLATYGNATHIA Piccard,1947 TD: phlomidis Herrich-Schäffer,1845
SPIALIA Swinhoe,(1912) TD: galba Fabricius,1793
SPIALA Hemming,1967 NPP
TUTTIA Warren,1926 TD: tessellum Hübner,(1800-03)
FAVRIA Tutt,(1906) TD: cribrellum Eversmann,1841
MUSCHAMPIA Tutt,(1906) TD: proto Esper,(1805-08)
SLOPERIA Tutt,(1906) MOS

CARCHARODUS Hübner,(1819) TD: alceae Esper,(1780)
SPILOTHYRUS Duponchel,1835 MOS
LAVATHERIA Verity,1940 TD: lavatherae Esper,(1783)
REVERDINUS Ragusa,1919 TD: floccifera Zeller,1847
ERYNNIS Schrank,1801 TD: tages Linnaeus,1758
ASTYCUS Hübner,1822 MOS
THANAOS Boisduval,(1834) MOS
THYMALE Oken,1815 neplatné jednak jako MOS, jednak práce, ve které bylo poprvé publikováno (Lehrbuch d.Naturgeschichte) byla rozhodnutím Komise odmítnuta pro nomenklatorické účely.
THYMELE Fabricius,1807 MOS
Hallia Tutt,(1906) TD: marloyi Boisduval,(1834)
neplatné, je MH k Hallia Edwards & Haime,1850
HETEROPTERUS Duméril,1806 TD: morpheus Pallas,1771
CYCLOPIDES Hübner,(1819) Pro tento rod byl jako TD vybrán Butlerem Papilio steropes (Den.& Schiff.),1775. Podle současných taxonomických názorů je Papilio steropes považován za ssp. druhu morpheus Pal. (nominátní ssp.morpheus popsána z již.Ruska, ssp.steropes z okolí Vídně). Považujeme-li oba taxony za totožné v rovině druhu, je Cyclopides MOS k Heteropterus. Prokáže-li se však, že oba taxony v této rovině totožné nejsou, stane se jméno Cyclopides platným, i když patrně zůstane nepoužívaným.
CARTEROCEPHALUS Lederer,1852 TD: palaemon Pallas,1771
Scudder vybral jako TD tohoto rodu Papilio paniscus Fabricius,1775. Tento taxon je v současnosti považován v rovině druhu za totožný se starším Papilio palaemon Pal., v nejlepším případě může jít o subspecifický vztah (nominátní ssp. palaemon popsána z již.Ruska, ssp.paniscus z okolí Lipska).
PAMPHILIDA Lindsey,1925 MOS
PAMPHILIDIA Barnes & Benjamin,1926 NPP
THYMELICUS Hübner,(1819) TD: acteon Rottemburg,1775
THYMELINUS Stephens,1875 NPP
ADOPOEA Billberg,1820 TD: sylvestris Poda,1761
ADOPAEA Scudder,1875 NPP
DORICHA Moore,1883 MH k Doricha Reichenbach,1853
PELION Kirby,1858 MOS
HESPERIA Fabricius,1793 TD: comma Linnaeus,1758
DIORTHOSUS Rafinesque,1815 MOS
PAMPHILA Fabricius,1807 MOS
PHIDIAS Rafinesque,1815 MOS
SYMMACHIA Sodovskii,1837 jednak MOS, jednak MH k Symmachia Hübner,(1819)

URBICOLA Tutt,1905 MOS
PHILOODUS Rambur,1842 TD: nostrodamus Fabricius,1793
GEGENES Hübner,(1819) TD: pumilio Hoffmansegg,1803
BORBO Evans,1949 TD: borbonica Boisduval,1833

Zusammenfassung

Die Arbeit fasst die Gattungsnamen aller Arten von Rhopalocera zusammen, die im westlichen Teil des palaearktischen Gebietes vorkommen. Ausser den gültigen Namen, bei denen auch die typische Art angeführt ist, enthält die Arbeit auch ihre Synonymen, Homonymen, Emendationen oder unrichtiges Schreiben mit einer kurzen Begründung ihrer Ungültigkeit.

Literatura

Cowan C.F., 1968: Annotationes Rhopalocerologicae, 1-20, Clunbury Press, Herts, England.

Cowan C.F., 1970: Annotationes Rhopalocerologicae, 1-70, Clunbury Press, Herts, England.

Hemming F., 1967: The Generic Names of the Butterflies and their Type-Species, (Lepidoptera:Rhopalocera), Bull.Br.Mus.Nat.Hist.(Ent.), Suppl.9, 1-510, London.

Higgins L.G., Riley N.D., 1970: A Field Guide to the Butterflies of Britain and Europe, 1 - 380, Collins, London.

International Code of Zoological Nomenclature,adopted by the XVth International Congress of Zoology in London in 1958, London 1961.

Mezinárodní pravidla zoologické nomenklatury, přijatá XV. Mezinárodním zoologickým kongresem v Londýně v červenci 1958, Národní muzeum, entomologické oddělení, Praha 1962.

Adresa autora (Anschrift des Autors):

Ing. Zdeněk Weidenhoffer,CSc.
Valčíkova 8
180 00 Praha 8